

Wymagania edukacyjne z przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa klasa VIII
Program nauczania edukacji dla bezpieczeństwa wydawnictwa Nowa Era „ŻYJE I DZIAŁAM BEZPIECZNIE”

Wymagania na poszczególne oceny. Uczeń:

Dział	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący
1. Postępowanie w sytuacjach zagrożeń	-obrony cywilne - potrafi wymienić rodzaje środków alarmowych i rodzaje alarmów - wyjaśnia znaczenie terminów: „skażenie” i „zakażenie” wyjaśnia znaczenie terminu „piktogram” - identyfikuje znaki ochrony przeciwpożarowej, - wyjaśnia jak należy gasić odzież palącą się na człowieku	- potrafi wymienić instytucje zajmujące się zarządzaniem kryzysowym, - wyjaśnia termin „sytuacja kryzysowa” potrafi scharakteryzować konkretne środki alarmowe - potrafi wyjaśnić znaczenie terminu „promieniotwórczość”, - wymienia możliwe źródła skażenia wymienia zagrożenia lokalne stwarzane przez przemysł i transport, - podaje przykłady zastępczych środków ochrony dróg oddechowych i skóry	- potrafi wymienić i opisać najczęstsze zagrożenia zdrowia na skutek powodzi, pożaru, huraganu i innych sytuacji kryzysowych zagrażających lokalnej społeczności, - wymienia zagrożenia dla grup społecznych potrafi zachować się właściwie (zgodnie z instrukcją) po ogłoszeniu alarmu w szkole omawia przyczyny powodzi, - charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i okolicy, - omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu	-potrafi scharakteryzować najczęstsze sytuacje stanowiące zagrożenie dla jednostki - wyjaśnia jak należy się zachować po usłyszeniu alarmu, - rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych - charakteryzuje walory ochronne różnych rodzajów opakowań, - uzasadnia konieczność stałej ochrony wody i żywności, zwłaszcza w czasie zdarzeń kryzysowych, - podaje przykłady wykorzystania promieniotwórczości w służbie ludzkości - wyjaśnia, na czym polega uzdatnianie	- potrafi scharakteryzować zadania obrony cywilnej w czasie pokoju i w czasie wojny - opisuje sposoby ogłoszenia komunikatów alarmowych, - wyjaśnia, na czym polegają działania systemu wykrywania skażeń i alarmowania podaje wysokość dawki promieniowania, która wywołuje typowe objawy choroby popromiennej, - wyjaśnia, na czym polegają zabiegi sanitarne i zabiegi specjalne, - planuje wielkość zapasów wody i żywności na potrzeby swojej rodziny, na

		<p>wyjaśnia znaczenie terminu „ewakuacja”, -wymienia najczęstsze przyczyny pożarów, -wymienia podstawowe środki gaśnicze, wyjaśnia jak należy gasić zarzewie ogni</p>	<p>gaśniczego, - wyjaśnia znaczenie terminów „wypadek” i „katastrofa” - omawia wpływ substancji promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę, - podaje nazwy instytucji w Polsce, w ramach, których działają służby monitorujące poziom radiacji, - wymienia sposoby zabezpieczenia żywności i wody.</p>	<p>skażonej żywności i wody, - rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach, - przedstawia zasady postępowania w okolicznościach nakazujących opuszczenie zagrożonego miejsca - wyjaśnia znaczenie terminów: „odkażanie”, „dezaktywacja” (mechaniczna, fizyczna, chemiczna), „dezynfekcja”, „dezynsekcja”, „deratyzacja wyjaśnia, jak należy zachować się w czasie powodzi i czego w czasie powodzi robić nie wolno, - wymienia i uzasadnia niezbędne działania przygotowujące do ewakuacji z terenów zagrożonych powodzią, - wyjaśnia jak należy zachować się w przypadku dostrzeżenia pożaru, - omawia zasady ewakuacji ludności i</p>	<p>określony czas - potrafi, scharakteryzować zadania organów państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, - uzasadnić potrzebę obserwacji stanu wód oraz urządzeń hydrotechnicznych, - wyjaśnić zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność</p>
--	--	---	--	--	--

				zwierząt z terenów zagrożonych, - charakteryzuje najistotniejsze zasady opuszczania miejsc zagrożonych	
2. Bezpieczeństwo państwa	<p>- wymienia przesłanki przemawiające za realizacją przedmiotu definiuje bezpieczeństwo</p> <p>-charakteryzuje geopolityczne aspekty bezpieczeństwa państwa</p> <p>-wymienia zagrożenia cyberbezpieczeństwa w wymiarze cywilnym i wojskowym</p> <p>-omawia zasady bezpieczeństwa w sieci</p> <p>-zna istotę cyberbezpieczeństwa</p>	<p>-wymienia główne obszary tematyczne w ramach przedmiotu</p> <p>-charakteryzuje geopolityczne aspekty bezpieczeństwa państwa</p> <p>– wymienia rodzaje bezpieczeństwa</p> <p>-wymienia zagrożenia cyberbezpieczeństwa w wymiarze cywilnym i wojskowym</p> <p>-omawia zasady bezpieczeństwa w sieci</p> <p>-zna istotę cyberbezpieczeństwa</p> <p>-potrafi odbierać ze zrozumieniem,</p>	<p>– wymienia główne metody pracy rekomendowane w obrębie przedmiotu</p> <p>-wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa</p> <p>-definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej</p> <p>-charakteryzuje geopolityczne aspekty bezpieczeństwa państwa</p> <p>-omawia sposoby reagowania na cyberprzemoc</p> <p>-wymienia zadania Sił Zbrojnych RP podczas klęsk</p>	<p>-wylicza przykłady form rozwoju swoich zainteresowań i uzdolnień korelujących z problematyką przedmiotu</p> <p>-definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej</p> <p>-wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli</p> <p>- omawia sposoby reagowania na cyberprzemoc</p> <p>-wymienia zadania Sił Zbrojnych RP podczas klęsk żywiołowych</p> <p>-zna podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił</p>	<p>- wskazuje najpopularniejsze źródła wiedzy pozapodręcznikowej</p> <p>-przedstawia konstrukcję i omawia ogólną zawartość podręcznika do nauki przedmiot</p> <p>-wymienia zadania Sił Zbrojnych RP podczas klęsk żywiołowych</p> <p>-zna podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych RP</p> <p>-omawia sposoby reagowania na cyberprzemoc</p>

		tworzyć i przedstawiać wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie cyberbezpieczeństwa państwa	żywiolowych -zna podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych RP	Zbrojnych RP	
3. Podstawy pierwszej pomocy	- wymienia numery alarmowe i omawia właściwy sposób wzywania pomocy, - udziela pomocy w przypadku krwawienia z nosa, - wymienia najczęstsze przyczyny utonięć, - wymienia najczęstsze przyczyny wypadków drogowych - rozpoznaje stan osoby poszkodowanej; - prawidłowo bada jej oddech (na manekinie)	wykonuje samodzielnie resuscytację krążeniowo-oddechową u dorosłych i dzieci (na manekinach) , - wymienia zawartość apteczki pierwszej pomocy; - posługuje się apteczką pierwszej pomocy, - wyjaśnia, czym jest zasłabnięcie i omawia zasady postępowania w przypadku zasłabnięcia, - wymienia części ciała najłatwiej ulegające odmrożeniom , -	- wyjaśnia zasady oceny układu oddechowego i krążenia (ABC), - wymienia kolejne ogniwa łańcucha przeżycia oraz omawia ich znaczenie, - omawia zasady postępowania aseptycznego i bezpiecznego dla ratownika - wyjaśnia, na czym polega resuscytacja krążeniowo-oddechowa, - układu poszkodowanego w pozycji bezpiecznej, - wyjaśnia, na czym polega pomoc ratownicza w	- omawia budowę i zasady funkcjonowania układu oddechowego człowieka, - omawia budowę i zasady funkcjonowania układu krążenia człowieka, - wyjaśnia jak działa w Polsce system ratowniczy, - omawia znaczenie czasu w udzielaniu pierwszej pomocy, - wymienia rodzaje krwawień, - udziela pomocy przy krwawieniu odpowiednio do rodzaju krwawienia, - demonstruje sposoby użycia chusty trójkątnej, - wyjaśnia znaczenie bólu w klatce	- wymienia zagrożenia dla osoby nieprzytomnej, - wyjaśnia, dlaczego krwotok i wstrząs krwotoczny zagrażają życiu, - wyjaśnia, od czego zależy temperatura odczuwalna, - omawia zagrożenia wynikające z intensywnych opadów śniegu, porywistych wiatrów i bardzo niskich temperatur oraz prawidłowe zachowanie w takich sytuacjach, - uzasadnia znaczenie udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach drogowych

		<p>wyjaśnia, jak można pomóc osobie, która ucierpiała wskutek udaru, - wyjaśnia, jak należy się zachowywać czego należy unikać w czasie burzy , - wyjaśnia, na czym polega pierwsza pomoc przy zatruciach: pokarmowych , lekami, gazami, środkami chemicznymi</p>	<p>zadławieniu , - wyjaśnia, do czego służy automatyczny defibrylator zewnętrzny, na czym polega jego działanie i gdzie powinien się znajdować , - udziela pomocy przy urazach kończyn, - wyjaśnia zasady postępowania z uszkodzonym skazującym się na ból w klatce piersiowej , - wyjaśnia, na czym polega pierwsza pomoc: w wychłodzeniu, w odmrożeniu , - udziela pomocy osobie uszkodzonej na skutek oparzenia termicznego, - udziela pomocy osobie uszkodzonej na skutek oparzenia chemicznego: skóry, przełyku, przewodu pokarmowego, oczu, - omawia prawidłowe postępowanie w</p>	<p>piersiowej, jako objawu stanu zagrożenia życia, - omawia skutki działania niskiej temperatury na organizm ludzki, - omawia skutki działania wysokiej temperatury na organizm ludzki, - wyjaśnia znaczenie terminów „udar słoneczny" i „udar cieplny”, - wyjaśnia, jakie skutki wywołują porażenia prądem elektrycznym i od czego zależy stopień obrażeń, - wyjaśnia jak należy postępować, by bezpiecznie udzielić pomocy osobom tonącym na skutek załamania lodu, - omawia zasady zachowania się podczas udzielania pomocy uszkodzonym w wypadkach drogowych</p>	
--	--	---	--	--	--

			<p>czasie upałów, - wyjaśnia jak udzielić pomocy osobie porażonej prądem elektrycznym , - wyjaśnia, jak należy postępować, by bezpiecznie udzielić pomocy osobom tonącym</p>		
<p>4. Kształtowanie postaw obronnych</p>	<p>- orientuje się w terenie według: -położenia Słońca, Gwiazdy Polarnej, charakterystycznych przedmiotów terenowych (natura/ budowle) -określa przybliżoną odległość przebytej drogi na podstawie parokroków lub upływającego czasu marszu -wyznacza kierunki stron świata przy pomocy kompasu/ busoli</p>	<p>- orientuje się w terenie według: -położenia Słońca, Gwiazdy Polarnej, charakterystycznych przedmiotów terenowych (natura/ budowle) -określa przybliżoną odległość przebytej drogi na podstawie parokroków lub upływającego czasu marszu -wyznacza kierunki stron świata przy pomocy kompasu/ busoli -wyznacza kierunki stron świata przy pomocy GPS</p>	<p>- orientuje się w terenie według: - położenia Słońca, Gwiazdy Polarnej, charakterystycznych przedmiotów terenowych (natura/ budowle) -określa przybliżoną odległość przebytej drogi na podstawie parokroków lub upływającego czasu marszu - wyznacza kierunki stron świata przy pomocy kompasu/ busoli - wyznacza kierunki stron świata przy pomocy GPS</p>	<p>- orientuje się w terenie według: - położenia Słońca, Gwiazdy Polarnej, charakterystycznych przedmiotów terenowych (natura/ budowle) - określa przybliżoną odległość przebytej drogi na podstawie parokroków lub upływającego czasu marszu -wyznacza kierunki stron świata przy pomocy kompasu/ busoli -wyznacza kierunki stron świata przy pomocy GPS -umie zorientować mapę</p>	<p>umie zaplanować trasę przemarszu w terenie -wyjaśnia wpływ rodzaju przyrządów celowniczych i rodzaju amunicji na efekty strzelania -Wymienia konsekwencje przyjmowania nieprawidłowych postaw strzeleckich</p>

			- umie zorientować mapę i wskazać na niej własne miejsce stania	i wskazać na niej własne miejsce stania -umie zaplanować i obliczyć drogę marszu (czas, odległość)	
Tematy dodatkowe - Profilaktyka zdrowotna – wybrane	definiuje zdrowie wymienia główne choroby cywilizacyjne – wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych – omawia znaczenie prawidłowej komunikacji interpersonalnej – wymienia najczęstsze zakłócenia w komunikacji interpersonalnej oraz bariery komunikacyjne	– wymienia zachowania prozdrowotne wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie wyjaśnia znaczenie terminów „komunikacja werbalna” i „komunikacja niewerbalna” wymienia zasady asertywności	- wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym wymienia zachowania szkodliwe dla zdrowia (ryzykowne) i wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków – opisuje przewidywane skutki zachowań korzystnych i niekorzystnych dla zdrowia, zarówno te krótko-, jak i długofalowe proponuje zestaw działań łagodzących skutki stresu	- wymienia czynniki mające wpływ na zdrowie i różnicuje je na takie, które są niezależne od człowieka, i takie, na które ma on całkowity wpływ – określa rzetelne źródła informacji o zdrowiu oraz świadczeniach i usługach medycznych – wymienia wyznaczniki stanu ludzkiego organizmu i opisuje sposoby ich kontrolowania – analizuje i ocenia własne zachowania i możliwości związane ze zdrowiem – omawia objawy depresji, anoreksji i uzależnień	proponuje indywidualny plan żywieniowy, treningowy, program aktywnego wypoczynku oraz inne, istotne działania, sprzyjające jego prawidłowemu funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym i społecznym wymienia zasady aktywnego słuchania proponuje rozwiązania spornych kwestii zgodnie z zasadami negocjacji

			wymienia i świadomie wykorzystuje elementy komunikacji niewerbalnej	behawioralnych	
			buduje komunikaty asertywne	– proponuje sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym	
				charakteryzuje strefy dystansu komunikacyjnego	
				odmawia stanowczo i z zachowaniem wysokiej kultury	

Uwagi dotyczące oceniania na każdym poziomie wymagań:

- aby uzyskać kolejną, wyższą ocenę, uczeń musi opanować zasób wiedzy i umiejętności z poprzedniego poziomu. udział w konkursach z pierwszej pomocy
- uczeń jest zobowiązany doskonalić umiejętność pierwszej pomocy przedmedycznej.

Opracowała: Aleksandra Bekus